

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
PUBLIC PARTICIPATION IN DISASTER PREVENTION AND MITIGATION
OF PHON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

เจษฎาวัตร โพธิ์ชัยศรี

Jassadawat Phochaisri

โกศล สอดส่อง

Koson Sodsong

วิทยาลัยพินิจบัณฑิต

Pitchayabundit College

Email: team_04.dedo@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 24 ตุลาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 ธันวาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ในเขตตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้สูตรของ Taro Yamane จำนวน 386 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.63) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.71) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.83) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า อายุและ ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง

อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรมีการสนับสนุน การพัฒนา ความรู้และทักษะของพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The main objectives of this research were to study people's participation in disaster prevention and mitigation of Phon Sung Subdistrict Administrative Organization, Ban Dung District, Udon Thani Province. The samples used in this research were people aged 18 years and over in Phon Sung Subdistrict, Ban Dung District, Udon Thani Province. Using the formula of 386 Taro Yamane, the data collection tool was used. is a questionnaire about public participation in disaster prevention and mitigation. It consists of 3 parts: statistics used in data analysis. are descriptive statistics such as number, percentage, mean and standard deviation. For general information on the sample Inferential statistics were T - test and F - test for comparing people's participation in disaster prevention and mitigation of Phon Sung Subdistrict Administrative Organization, Ban Dung District, Udon Thani Province. classified by personal factors.

The results showed that Public Participation in Disaster Prevention and Mitigation of Phon Sung Subdistrict Administrative Organization, Ban Dung District, Udon Thani Province Overall, it was at a moderate level ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.63$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was training ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.71$), followed by helping victims. disaster ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.74$) and the aspect with the least mean was government and social assistance ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.83$). Phon Sung Subdistrict Administration, Ban Dung District, Udon Thani Province classified by personal factors Overall, it was found that age and education level The difference was statistically significant at the 0.05 level. In terms of sex, occupation and average monthly income. It was found that they were not different. Suggestions for developing people's participation in disaster prevention and mitigation of Phon Sung Subdistrict Administrative Organization, Ban Dung District, Udon Thani Province include: there should be support, development, knowledge and skills of disaster prevention and mitigation staff. in Phon Sung Subdistrict Administrative Organization, Ban Dung District, Udon Thani Province on an annual basis.

Keywords: Participation, Disaster Prevention and Mitigation, Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ภัยพิบัติอันเป็นสาธารณภัย มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้น การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงนับว่าเป็นบทบาทสำคัญและจำเป็นโดยหน่วยงานทุกภาคส่วนจะต้องบูรณาการงานร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะ

เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ได้ทันต่อเหตุการณ์ นำมาซึ่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและภาครัฐ ส่งผลต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศโดยรวมของสาธารณภัย มีสาเหตุเนื่องจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศของโลก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมไทยจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีโอกาสอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความเสียหายจากสาธารณภัยทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น วาตภัย อุทกภัย ภัยหนาว ภัยแล้ง และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจาก การคมนาคมขนส่ง อุบัติภัย และภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายร้ายแรง การตัดไม้ทำลายป่า การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากจนผิดปกติ ก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยออกมาจำนวนมากล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้ภัยพิบัติทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น United Nations (UN) ได้กำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 (post- 2015 development agenda) ตามกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ.2558 คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals–SDGs) มีเป้าหมายลำดับที่ 13 คือ การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งนำไปสู่การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติครั้งที่ 3 ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น โดยประเทศไทยได้รับรองกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 -พ.ศ. 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030: The Sendai Framework) มีเป้าหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่และลดความเสี่ยงที่มีอยู่ เพื่อป้องกันความล่อแหลมและเปราะบางต่อภัยพิบัติให้น้อยลง และช่วยเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังเกิดภัยที่มีประสิทธิภาพ (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2016)

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2549 ได้เกิดพายุโคลนถล่มที่จังหวัดอุดรดิตถ์ พิชญ์โลกและแพร่ ภัยพิบัติทางธรรมชาติเหล่านี้สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมากอย่างประมาณค่ามิได้ส่วนภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ รถบรรทุกแก๊สระเบิดบริเวณถนนเพชรบุรีตัดใหม่ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2533 ทำให้มีผู้เสียชีวิต 81 คน รถบรรทุกแก๊สระเบิดที่จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2534 มีผู้เสียชีวิต 166 คน เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาภัย การบูรณะฟื้นฟู การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การอพยพประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดการจราจรกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลการป้องกันโรคติดต่อ การสำรองเวชภัณฑ์ต่าง ๆ กระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ในการขนส่ง และเส้นทางจราจร สภาอากาศไทย มีหน้าที่ในการบรรเทาทุกข์การสำรองโลหิต หรือสภาสังคมสงเคราะห์มีหน้าที่สงเคราะห์ผู้ประสบภัย (ประมวล สุขพอ, 2559)

งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แต่หลังจากการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2545 ได้ยุบรวมภารกิจของกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มาสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 สังกัดกลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมืองกระทรวงมหาดไทย จนถึงปัจจุบัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีบทบาทภารกิจในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาภัยในลำดับแรกก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ประกอบ

กับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 20 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดำเนินการทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ ทำหน้าที่อำนวยการ ควบคุม ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นและเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

เนื่องจากชุมชนเป็นด่านแรกที่จะต้องเผชิญกับผลกระทบ ของภัยพิบัติ เนื่องจากจำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีไม่เพียงพอที่จะบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงเกิดแนวคิดใน การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย การเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมตรวจ สอบการทำงาน ร่วมตัดสินใจ การเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำของประชาชนเช่นนี้จำให้ลดภาระของทางราชการ และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ อย่างทั่วถึง และเพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้มีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติมากนักน้อยเพียงไร เพื่อนำผลงานการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางการเข้าไปมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของการศึกษามาจากคู่มือการใช้งาน - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, 2558 และจำแนกออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

- 1.1 ด้านการฝึกอบรม
- 1.2 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- 1.3 ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม
- 1.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 11,455 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 386 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตร Taro Yamane (Yamane, 1973, 125) และได้กลุ่มตัวอย่างมา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากจากประชากรตามสัดส่วนของประชากรของแต่ละหมู่บ้าน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เท่านั้น

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตั้งแต่ เดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2564

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทแสดงความคิดเห็น ปฏิบัติ ในกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการช่วยเหลือหน่วยงานราชการและสังคม ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่ม ที่รวมกันอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน และบุคคลเหล่านั้นมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสังสรรค์กันมีผลประโยชน์ร่วมกันและมีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รูปแบบหนึ่งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลสามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ด้วยตนเอง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ด้านการฝึกอบรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การระงับภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมความปลอดภัยทางถนนและกฎจราจร การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม /สาธิตในการซักซ้อมแผนด้านการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ /สาธิตด้านการกู้ชีพและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หมายถึง การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านไฟไหม้ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านลมพายุ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านน้ำท่วม การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านภัยแล้ง การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านสารเคมี

ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนส่วนราชการ/หน่วยงานในพื้นที่หรือหน่วยงานข้างเคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานของทางราชการในวันสำคัญ และพิธีการสำคัญ การมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยต่อสถานที่และบุคคลสำคัญในโอกาสและงานพิธีต่างๆ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือสังคมในช่วงเทศกาลสำคัญๆ เช่นวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดหา/เก็บรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ยานพาหนะวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การวางแผนการอพยพประชาชนไปยังพื้นที่ปลอดภัย การวางแผนจัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีพไปยังพื้นที่ปลอดภัย การวางแผนในการค้นหาและช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากสาธารณภัย

5. ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ทราบถึงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 11, 297 คน
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ได้เท่ากับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 386 คน ขอบเขตด้านพื้นที่ประชาชนในอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโพสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, 125)

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามประเด็นที่ตรงกับความเป็นจริงและความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

8. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม และนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษา และมีลักษณะซึ่งทุกคนสามารถตอบข้อเท็จจริงได้
3. เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ในเนื้อหา ภาษาและความเที่ยงตรงผู้วิจัยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรง ในเนื้อหา (contents validity)
4. ประมวลผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงแบบสอบถาม เสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาโมง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach โดยต้องได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.72 ขึ้นไป

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาวิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ผู้ศึกษาวิจัย ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง แจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนมาด้วยตนเองโดยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผล อภิปรายผลและเขียนรายงานผล

10. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตาราง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test for Independent Samples) โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ สถิติ F-test (One-way Anova) โดยการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบว่ามี ความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้วิจัยต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

3. ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เป็นหัวข้อ และประเด็นสำคัญ

11. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 56.74 อายุอยู่ระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.79 และช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 18 – 29 ปี จำนวน 36 คิดเป็นร้อยละ 9.33 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.42 และน้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.98 และน้อยที่สุดคือพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.22 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 41.45 และน้อยที่สุดคือระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการฝึกอบรม	3.58	0.71	มาก
2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.50	0.74	มาก
3. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	3.35	0.83	ปานกลาง
4. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.45	0.74	ปานกลาง
รวม	3.48	0.63	ปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล โพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.63) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.71) รองลงมาคือ ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.83) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังได้

2.1 ด้านการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.71) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.81) รองลงมาคือ ข้อ 2. ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม/สาธิตด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและระงับภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ , น้ำท่วม ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.73) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3. ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมความปลอดภัยทางถนนและกฎจราจร ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.96)

2.2 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.74) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านไฟไหม้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 0.93) รองลงมาคือ ข้อ 8. ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านลมพายุ ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 10. ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านภัยแล้ง ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 1.00)

2.3 ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.83) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 16. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.99) รองลงมา คือข้อ 15. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือสังคมในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ เช่น วันปีใหม่ , วันสงกรานต์ ($\bar{X} = 3.33$, S.D.= 0.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 13. ท่านมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนส่วนราชการ/หน่วยงานในพื้นที่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.28$, S.D.= 1.01)

2.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.74) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 20. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีพไปยังพื้นที่ประสบภัย ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 1.00) รองลงมา คือข้อ 19. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการอพยพประชาชนไปยังพื้นที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.99) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 17. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.97)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า อายุและ ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1. ควรมีการสนับสนุน การพัฒนา ความรู้และทักษะของพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

2. ภาครัฐควรส่งเสริมด้านกิจการอาสาสมัครให้มากขึ้น เช่นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนซึ่งเป็นประชาชนในชุมชน

3. ควรสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินนโยบายให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมชุมชนในการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการอพยพ การเอาตัวรอดเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยโดยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัย แนวทางในการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัย หรือคาดว่าจะเกิดภัย
5. หน่วยงานในพื้นที่ควรที่จะมีการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

12. อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.63) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.71) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.83) อาจเนื่องมาจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพธิ์สูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี บางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง ต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีให้กับประชาชนรวมถึงเรื่องของการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทางมากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอิทธิกร รุจิระภูมิ และเทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด โดยมีระดับความสัมพันธ์ในทางบวกค่อนข้างสูง จุดแข็งคือประชาชนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม จุดอ่อนคือทรัพยากรในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ ในด้านโอกาส คือเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยช่วยลดระยะเวลาและขั้นตอนในการทำงาน อุปสรรคคือสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ข้อเสนอแนะคือภาครัฐควรสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการนำนโยบายประชาธิปไตยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติให้แก่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และชุมชนอย่างเพียงพอ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ และความตระหนักให้แก่ชุมชน อย่างทั่วถึง ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งควรนำโอกาสด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินนโยบายประชาธิปไตยในด้านสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของน้อยใจยา แก้ววงษา (2558) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรณีศึกษา : เทศบาลตำบลบางช้าง อำเภอบางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงประชาชนอาจยังไม่มากพอ ควรให้มีการอธิบายและเข้าถึงประชาชนในเขตพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเข้าใจถึงแนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มากยิ่งขึ้น การเตรียมตัวก่อนเกิดสาธารณภัย อยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบขั้นตอนในการเตรียมตัวก่อนเกิดสาธารณภัย และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากเทศบาลตำบลบางช้างไม่มีการอบรม การเตรียมความพร้อม การซ้อมแผนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่วนผลการ

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล โพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า อายุและ ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานของ Kaewwongsa N. 2015) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเตรียมตัวก่อนเกิดสาธารณภัย การมีส่วนร่วม ขณะเกิดสาธารณภัย และการฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลงานวิจัย ของกุลจิราเสาวลักษณ์จินดา(2555) พบว่าเพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการ มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

13. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 สนับสนุน การพัฒนา ความรู้และทักษะของพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

1.2 สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินนโยบายให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้าน งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน

1.3 ส่งเสริมชุมชนในการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการอพยพ การเอาตัวรอดเมื่อเกิด สาธารณภัย รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยโดยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัย แนวทาง ในการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัย หรือคาดว่าจะเกิดภัย

1.4 สร้างเครือข่ายภายในชุมชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดตั้งเป็นชุมชนต้นแบบ ยกย่องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทุ่มเทเสียสละให้กับชุมชนอื่น

1.5 พัฒนาระบบการสื่อสารให้ครอบคลุมทั้งชุมชน ระบบเครือข่ายโทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุฉุกเฉิน เช่น ไลน์ หรือ เฟสบุ๊ค

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรศึกษาปัญหาของเจ้าหน้าที่ในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ว่ามีปัญหาด้านใดบ้างเพื่อที่จะเอามาพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

บรรณานุกรม

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภอนิคมบ่งชีร์ จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.

ทแก้ว นุศรีวอ. (2560). ประสิทธิภาพในการใช้เครื่องกลในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของศูนย์ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 7 สกลนคร. เอกสารประกอบการขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบาย และแผนเชี่ยวชาญ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.

- น้อยใจยา แก้ววงษา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย**
กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
รป.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. (2550). **พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา**
สาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย.
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. กระทรวงมหาดไทย. (2558). **พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา**
สาธารณภัย พ.ศ. 2558 และอนุบัญญัติ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย.
- ศูนย์วิจัยทางระบาดวิทยาภัยพิบัติ. (2560). **ความสูญเสียจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย.** Centre for
Research on the Epidemiology of Disasters: CRED, UNISDR.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2553). **พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไข**
เพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง.
- Department of Disaster Prevention and Mitigation. (2016). **United Nations. Global**
Assessment Report on Disaster Risk Reduction 2015. New York.
- Yamane. (1967). **Taro Statistic: An Introductory Analysis.** New York: Harper & row.